

NOTICE OF PROPOSED CONSTITUTIONAL AMENDMENTS TO THE CONSTITUTION OF THE STATE OF HAWAII

During the Regular Session of 2024, Thirty-Second Legislature, TWO (2) measures containing proposed constitutional amendments were adopted in conformance with the requirements of Article XVII, Section 3 of the Hawaii State Constitution.

H.B. No. 2802, H.D. 1
PROPOSING AN AMENDMENT TO ARTICLE 1, SECTION 23, OF THE HAWAII CONSTITUTION RELATING TO MARRIAGE.

BE IT ENACTED BY THE LEGISLATURE OF THE STATE OF HAWAII:

SECTION 1. The purpose of this Act is to repeal article 1, section 23, of the Constitution of the State of Hawaii to repeal the legislature's authority to reserve marriage to opposite-sex couples.

SECTION 2. Article I, section 23, of the Constitution of the State of Hawaii is repealed.

["MARRIAGE

~~Section 23. The legislature shall have the power to reserve marriage to opposite-sex couples."~~

SECTION 3. The question to be printed on the ballot shall be as follows:

"Shall the state constitution be amended to repeal the legislature's authority to reserve marriage to opposite-sex couples?"

SECTION 4. Constitutional material to be repealed is bracketed and stricken.

SECTION 5. This amendment shall take effect upon compliance with article XVII, section 3, of the Constitution of the State of Hawaii.

S.B. No. 2927, S.D. 1, H.D. 1, C.D. 1
PROPOSING AN AMENDMENT TO ARTICLE VI, SECTION 3 OF THE HAWAII CONSTITUTION TO MAKE THE SENATE CONFIRMATION PROCESS FOR JUDICIAL APPOINTMENTS MORE UNIFORM.

BE IT ENACTED BY THE LEGISLATURE OF THE STATE OF HAWAII:

SECTION 1. Article VI, section 3, of the Constitution of the State of Hawaii is amended to read as follows:

"APPOINTMENT OF JUSTICES AND JUDGES

Section 3. The governor, with the consent of the senate, shall fill a vacancy in the office of the chief justice, supreme court, intermediate appellate court and circuit courts[.] by appointing a person from a list of not less than four, and not more than six[.] nominees for the vacancy[.] presented to the governor by the judicial selection commission.

If the governor fails to make any appointment within thirty days of presentation, or within ten days of the senate's rejection of any previous appointment, the appointment shall be made by the judicial selection commission from the list with the consent of the senate. If the senate fails to reject any appointment within thirty days thereof, [it] the senate shall be deemed to have [given its consent] consented to [such] that appointment. If the senate [shall reject] rejects any appointment, the governor shall make another appointment from the list within ten days thereof. The same appointment and consent procedure shall be followed until a valid appointment has been made, or failing this, the judicial selection commission shall make the appointment from the list, without senate consent.

The chief justice, with the consent of the senate, shall fill a vacancy in the district courts by appointing a person from a list of not less than four and not more than six nominees for the vacancy presented to the chief justice by the judicial selection commission. If the chief justice fails to make [the] any appointment within thirty days of presentation, or within ten days of the senate's rejection of any previous appointment, the appointment shall be made by the judicial selection commission from the list with the consent of the senate. [~~The senate shall hold a public hearing and vote on each appointment within thirty days of any appointment.~~] If the senate fails to [do so, the nomination shall be returned to the commission and the commission shall make the appointment from the list without senate consent.] reject any appointment within thirty days thereof, the senate shall be deemed to have consented to that appointment. If the senate rejects any appointment, the chief justice shall make another appointment from the list within ten days thereof. The same appointment and consent procedure shall be followed until a valid appointment has been made, or failing this, the judicial selection commission shall make the appointment from the list, without senate consent. The chief justice shall appoint per diem district court judges as provided by law.

The judicial selection commission shall disclose to the public the list of nominees for each vacancy concurrently with the presentation of each list to the governor or the chief justice, as applicable.

QUALIFICATIONS FOR APPOINTMENT

Justices and judges shall be residents and citizens of the State and of the United States, and licensed to practice law by the supreme court. A justice of the supreme court, [a] judge of the intermediate appellate court and [a] judge of the circuit court shall have been so licensed for a period of not less than ten years preceding nomination. A judge of the district court shall have been so licensed for a period of not less than five years preceding nomination.

No justice or judge shall, during the term of office, engage in the practice of law, or run for or hold any other office or position of profit under the United States, the State or its political subdivisions.

TENURE; RETIREMENT

The term of office of justices and judges of the supreme court, intermediate appellate court and circuit courts shall be ten years. Judges of district courts shall hold office for the periods as provided by law. At least six months [prior to] before the expiration of a justice's or judge's term of office, every justice and judge shall petition the judicial selection commission to be retained in office or shall inform the commission of an intention to retire. If the judicial selection commission determines that the justice or judge should be retained in office, the commission shall renew the term of office of the justice or judge for the period provided by this section or by law.

Justices and judges shall be retired upon attaining the age of seventy years. They shall be included in any retirement law of the State."

SECTION 2. The question to be printed on the ballot shall be as follows:

"Shall the Constitution of the State of Hawaii be amended to make the appointment and confirmation process for district court judges the same as the appointment and confirmation process for supreme court justices and intermediate court of appeals and circuit court judges, which would require:

- (1) The Judicial Selection Commission to present the Chief Justice with a list of not less than four and not more than six nominees for a vacancy;
- (2) A district court appointee to be automatically considered appointed if the Senate fails to reject the appointment within thirty days of receiving the appointment notice;
- (3) The Chief Justice to make another appointment from the list of district court nominees within ten days if the Senate rejects an appointment; and
- (4) The appointment and consent procedure to be followed until a valid appointment is made, or

failing this, the Judicial Selection Commission to make the appointment from the list of nominees, without Senate consent?"

SECTION 3. Constitutional material to be repealed is bracketed and stricken. New constitutional material is underscored.

SECTION 4. This amendment shall take effect upon compliance with article XVII, section 3, of the Constitution of the State of Hawaii.

BRIAN TAKESHITA
Clerk of the House of Representatives

CAROL TANIGUCHI
Clerk of the Senate

(10/6, 10/13, 10/20, 10/27)

《夏威夷州憲法》擬議憲法修正案公告

第三十二屆立法機關於2024年常會期間根據《夏威夷州憲法》第XVII章第3節的要求，通過了兩(2)項包含擬議憲法修正案的議案。

H.B. 編號2802 · H.D. 1

對《夏威夷州憲法》第1章第23節與婚姻相關的內容提出修正案。

夏威夷州立法機關制定如下條款：

第1節。本法案旨在廢除《夏威夷州憲法》第1章第23節，進而廢除立法機關將婚姻限定於異性伴侶的權力。

第2節。廢除《夏威夷州憲法》第1章第23節。

[「婚姻

第23節。立法機關應有權將婚姻限定於異性伴侶。」]

第3節。選票上印製的問題如下：

「是否應該修改州憲法，廢除立法機關將婚姻限定於異性伴侶的權力？」

第4節。預計廢除之憲法資料以括號標註並刪除。

第5節。本修正案應在符合《夏威夷州憲法》第XVII章第3節之規定後生效。

S.B. 編號2927, S.D. 1, H.D. 1, C.D. 1

擬議對《夏威夷州憲法》第VI章第3節進行修訂，進一步統一參議院司法任命的確認程序。

夏威夷州立法機關制定如下條款：

第1節。《夏威夷州憲法》第VI章第3節現修改如下：

「最高法院法官及法官之任命

第3節。州長應在徵得參議院同意後，從不少於四人且不得超過六人的名單中任命一人[—]以填補首席法官、最高法院、中級上訴法院和巡迴法院的職位空缺[—]。該提名名單[—]係由司法選拔委員會呈送給州長。

若州長未能在提名後三十天內或參議院駁回任命人選後十天內做出任何任命，則應由司法選拔委員會在參議院同意的情況下從名單中進行任命。若參議院未能在三十天內拒絕任何任命，[其]參議院應被視為[授予同意]同意[此]該任命。如果參議院[應拒絕]拒絕任何任命，州長應在十天內從名單中重新任命。在做出有效任命之前，應遵循相同的任命和同意流程。否則，司法選拔委員會應從名單中進行任命，無需參議院同意。

首席法官應在徵得參議院同意後從不少於四人且不得超過六人的名單中任命一人以填補地區法院之空缺。該提名名單係由司法選拔委員會向首席法官提出。若首席法官未能在提出名單後三十天內或參議院拒絕任命人選後十天內[完成]進行任何任命，則應由司法選拔委員會在參議院同意的情況下從名單中進行任命。[參議院應在任何任命後三十天內舉行公開聽證會並就每項任命進行投票—] 如果參議院未能[執行上述職務—則提名應退回委員會—而委員會可逕行從名單中任命人選—無需參議院同意—]在三十天內拒絕任何任命，參議院應被視為同意該任命。如果參議院拒絕任何任命，首席法官應在十天內從名單中重新任命。在做出有效任命之前，應遵循相同的任命和同意流程。否則，司法選拔委員會應從名單中進行任命，無需參議院同意。首席法官應依法律規定任命日薪制地方法院法官。

司法選拔委員會將每份名單呈送給州長或首席法官（依照情況而定）的同時，應向公眾揭露每個職位空缺的被提名人名單。

任命資格

最高法院法官和法官應為本州和美國的居民及公民，並取得最高法院授予之執業律師資格。所有最高法院法官、[所有]中級上訴法院法官以及[所有]巡迴法院法官被提名前必須擁有至少十年的執業律師資格。地方法院法官被提名前必須擁有至少五年的執業律師資格。

任何最高法院法官或法官在任期間不得從事律師工作，或競選或擔任美國、州或其政治分區下的任何其他有償職務或職位。

任期；退休

最高法院、中級上訴法院和巡迴法院之最高法院法官及法官，其任期為十年。地方法院法官的任期應符合法律規定。在最高法院法官或法官任期屆滿至少六個月[之前]前，每位最高法院法官和法官均應向司法選拔委員會請求留任或通知委員會其退休意向。若司法選拔委員會決定留任最高法院法官或法官，委員會應依本節或法律規定之期限延長最高法院法官或法官之任期。

最高法院法官及法官一旦年滿七十歲則應退休。他們應納入州政府的任何退休法中。」

第2節。選票上印製的問題如下：

「是否應該修改《夏威夷州憲法》，使地區法院法官的任命和確認程序與最高法院法官、中級上訴法院和巡迴法院法官的任命和確認流程相同。這將要求：

- (1) 司法選拔委員會向首席法官遞交一份不少於四名且不得超過六名的候選人名單以填補職位空缺；
- (2) 如果參議院未能在收到任命通知後三十天內拒絕任命，則地區法院任命之人選將自動被視為任命完成；

(3) 如果參議院拒絕任命，首席法官將在十天內從地區法院候選人名單中再次任命；以及

(4) 是遵循任命和同意流程，直到做出有效任命，還是在未經參議院同意的情况下，由司法選拔委員會從候選人名單中逕行任命？”

第3節。預計廢除之憲法資料以括號標註並刪除。新的憲法資料以底線標註。

第4節。本修正案應在符合《夏威夷州憲法》第XVII章第3節之規定後生效。

BRIAN TAKESHITA
眾議院書記官

CAROL TANIGUCHI
參議院書記官

(10/6, 10/13, 10/20, 10/27)

HOOLAHA NO KA HOOLOLI KANAWAI I MANAOIA I KE KUMUKANAWAI O MOKU'ĀINA 'O HAWAII'

I ka Wā Kōmike Mau o 2024, ka Kanakolu-kūmālua 'Aha'ōlelo, 'ELUA (2) mau kānāwai e pa'a ana i nā ho'ololi i ho'ololi 'ia ma ka 'ōlelo kumukānāwai i 'ae 'ia i ka pili me nā koi o ke Kānāwai XVII, Māhele 3 o ke Kumukānāwai o Hawaii'i.

H.B. No. 2802, H.D. 1
KE HĀPAI NEI I KA HO'OLOLI I KA MĀHELE 1, MĀHELE 23, O KE KUMUKĀNĀWAI O HAWAII'I E PILI ANA I KA MALE 'ANA.

E KŪLANA 'IA E KA PŌ'AIHOA KĀNĀWAI O KA MOKU'ĀINA 'O HAWAII':

MĀHELE 1. 'O ke kumu o kēia Kanāwai, 'o ia ka ho'opau 'ana i ka 'atikala I, mokuna 23, o ke Kumukānāwai o ka Moku'āina 'o Hawaii'i e ho'opau i ka mana o ka 'aha'ōlelo e mālama i ka male 'ana no nā kāne a me nā wāhine wale nō.

MĀHELE 2. Ho'opau 'ia ka 'atikala I, mokuna 23, o ke Kumukānāwai o ka Moku'āina 'o Hawaii'i.

["MARE

Mahele 23. Loa'a i ka 'aha'ōlelo ke mana e mālama i ka male 'ana no nā kāne a me nā wāhine wale nō."

MĀHELE 3. Ka ninau i paila ma ka balota pono lilo e like me nā mea 'ē a'e: "E ho'oponopono 'ia anei ke kumukānāwai o ka moku'āina e ho'ōki i ke kuleana o ka 'aha'ōlelo e mālama i ka male 'ana no nā kāne a me nā wāhine wale nō?"

MĀHELE 4. Ho'opau 'ia ka mana'o kumukānāwai i kāpae 'ia a kiko 'ia me nā kaha.

MĀHELE 5. Mana keia hoololi ma ka hooke ana 'atikala XVII, MĀHELE 3, o ke Kumukanawai o ka Moku'āina o Hawaii.

S.B. No. 2927, S.D. 1, H.D. 1, C.D. 1
KE NOI 'ANA E HO'OPONOPONO I KA PAUKU VI, MĀHELE 3 O KE KUMUKĀNĀWAI O HAWAII'I I MEA E HO'OLILO AI I KE KA'INA HŌ'OIA 'ANA O NĀ 'AHA KENEKOA NO NĀ PUKA LUNA KĀNĀWAI I LIKE 'OI AKU.

E KŪLANA 'IA E KA PŌ'AIHOA KĀNĀWAI O KA MOKU'ĀINA 'O HAWAII':

MĀHELE 1. Ho'oponopono 'ia ka Article VI, section 3, o ka Constitution o ka Moku'āina o Hawaii e like me kēia:

"HO'OKIPA 'ANA I NĀ HO'OKAUĀ A ME NĀ MEA HO'OPONOPO

MĀHELE 3. Ke kia'āina, me ka 'ae 'ana o ke 'aha kenekoa, e ho'opiha i ka hana ho'omaha i ka hui kū'oko'a, ke kūlanakauhale kūikawā[.] a me nā hale kū'oko'a ma ka ho'olauna 'ana i kekahi kanaka mai ka papa inoa o nā mea koho 'elua a 'elua i 'ole 'ono[.] i hā'awi 'ia i ke kia'āina[.] e ka komike koho hāpai 'ana i ke kūlana.

Inā 'a'ole nā mea koho i hiki mai i ke kau kūmau 'ana i nā lā 30 o ka hō'ike 'ana, a i 'ole i nā lā 10 o ka hā'awi 'ana a i ka ho'oha'aha'a 'ana o ka 'aha kenekoa i kekahi koho mua, e koho 'ia ka koho 'ana e ka koho hō'ōia ho'okele kūikawā mai ka papa inoa me ka ho'opau 'ana o ka 'aha kenekoa. Inā 'a'ole iho'opau ke 'aha kenekoa i kekahi koho 'ana i loko o nā lā he kanakolu, [-ō-ia] k e 'aha kenekoa e mana'o 'ia ua [-ae-aku]ae i [kēlā] ke koho 'ana Inā [ho'opau] Ho'opau ke 'aha kenekoa i kekahi koho 'ana, e hana hou ke kia'āina i kekahi koho hou mai ka papa inoa i loko o nā lā he 'umi. E ukali 'ia ka 'anu'u a me ke ka'ina 'ae like a hiki i ka loa'a 'ana o kahi 'āpana kūpono, a i 'ole inā 'a'ole hiki ke loa'a, e ho'onoho ka komikina koho ho'okolokolo i ka 'āpana mai ka papa inoa, me ka 'ole o ka 'ae 'ana a ka 'aha kenekoa.

'O ke alii'i na ka pono, me ka ae o ke 'aha kenekoa, e hoopiha i kahi hakahaka i n ka apana nā 'aha ho'okolokolo ma ke koho ana i kanaka mai a papa inoa o 'a'ole emi mai ma mua o ehā a 'a'ole hou aku t han 'eono pōe koho no ka mea ka hakahaka haawii i ke alii ka pono e ka komisina koho ho'okolokolo. Ina ka alii'i 'A'ole hiki [-ka] luna kānāwai ke ho'okohu i loko o kanakolu lā o hō'ike, a i 'ole i loko 'umi lā no ka hoolo ana o ka 'aha kenekoa i kekahi koho mua , ka hookohu pono lilo hana 'ia e ka komisina koho hookolokolo mai ka papa inoa me ka ae o ka 'aha kenekoa. [Na ke 'aha kenekoa e paa alehulehu ho'olohe a koho balota i kēlā me kēia koho i loko o kanakolu lā o kekahi koho.] Ina ka 'A'ole hiki i ka 'aha kenekoa [hana pēlā , ka koho lilo ho'i i ka komisina a ka komisina pono hana i ka hookohu mai ka papa inoa me ka 'ae'ole 'aha kenekoa.] hō'ole kekahi hookohu iloko he kanakolu la, e manaoia ka 'aha kenekoa loa'a ua ae aku kēlā hookohu. Ina ka hoolo ke 'aha kenekoa i kekahi hookohu, ke alii pono ka pono hana i kekahi app hamo mai ka papa inoa iloko o na la he umi. T ka hookohu a me ka ae like ka'ina hana pono lilo hahai a hiki i a ua koho pono hana, a i 'ole 'a'ole i kāna, i ke koho ho'okolokolo komisina pono hana ke koho 'ia mai ka papa inoa, me ka 'ae'ole o ke 'aha kenekoa. 'O ka alii'i just i ce pono hoonoho i kēlā me kēia diem na lunakanawai apana e like me ka mea i hoakakaia na kanawai.

Na ke komisina koho hookolokolo e hoike i ka lehulehu i ka papa inoa o mau koho no kēlā me kēia hakahaka me ka hō'ike 'ana o kēlā me kēia papa inoa i ka aupuni r a i 'ole ka alii'i ka pono, e like me ka pili.

NA KOKUA NO KA PONO

Na Lunakanawai a me na lunakanawai e noho a me na makaainana o ka Moku'āina a o ka Huipua Mokuaina, a laikini e hana kanawai e ka aha kiekie. A ka pono o ka kiekie loa hale hookolokolo, [a] lunakanawai o ka 'aha ho'opi'i kūwaena a me [a] lunakanawai o ke kaapuni Aha hookolokolo loa'a ua pela laikini no ka mea a manawa o ka ole emi iho malalo o ka umi makahiki ma mua koho. A lunakanawai o ka apana Aha hookolokolo loa'a pela laikini no ka manawa ole emi iho malalo o elima makahiki ma mua koho.

'A'ohē pono a i 'ole e komo ka lunakanawai i ka manawa o ka oihana i ka hana o kānāwai, a i 'ole holo no a pa'a paha i kekahi ke'ena 'ē a'e a i 'ole kūlana o waiwai malalo o ka Huipua Mokuaina, ka Moku'āina a i 'ole kona kālai'āina mahele mahele.

KAUKAU; HOOLIMALIMA

'O ka manawa o oihana o na lunakanawai a na lunakanawai o ka kiekie loa 'aha ho'okolokolo , waena 'Aha ho'okolokolo ho'opi'i a me ka 'aha kaapuni he 'umi makahiki. Na Lunakanawai o ka apana nā 'aha ho'okolokolo pono paa oihana no ka mea ka nā manawa

like me ka mea i hā'awai 'ia na kanawai. Ma ka 'eono mahina [ma-mua-ē] mamua ka pau 'ana o a ka pono a i 'ole ka luna kânāwai manawa o ke'ena, kēlā me kēia ka pono a lunakanawai pono palapala noi ka hookolokolo koho komisina e lilo mālama 'ia ma ka oihana a i ole hoolaha i ke komisina o an manao e ho'omaha. Ina ka hookolokolo ho'oholo ke komisina koho i ka ka pono a i 'ole pono ka lunakanawai mālama 'ia i loko keena, ka e hoololi hou ke komisina i ka manawa o ka oihana ka pono a i 'ole lunakanawai no ka manawa hā'awi 'ia ma keia 'āpana a i 'ole na kanawai.

Na Lunakanawai a me na lunakanawai e ho'omaha i ka loa'a 'ana o ka makahiki o kanahiku makahiki. 'O lākou pono lilo komo i kekahi hoomaha i aw o ka Moku'āina."

MĀHELE 2. Ka ninau i paia ma ka balota pono lilo e like me nā mea 'ē a'e:

"Ma ke Kumukanawai o ka Mokuaina o Hawaii lilo hoololiia i hana ka hookohu a me ka hooiaio ana ka'ina hana no nā luna kânāwai o ka 'aha apana e like me ka hookohu a me ka hooiaio ana ke ka'ina hana no nā luna kânāwai o ka 'Aha Kī'eki'e a me ka 'Aha Ho'opi'i Kūwaena a me nā Lunakanawai 'Aha Kaapuni , 'o ia ho'i koi:

- (1) Ka Koho Hookolokolo Komisina i kēia manawa ka Lunakanawai Kiekie me a papa inoa o 'a'ole emi iho i ka eha a aole i oi kau mamua o 'eono mau koho no a hakahaka;
- (2) He mea e nānā 'ia ai nā mea koho i ke kūlana hō'ike ma ke Kuleana Kuleana 'o nā Hō'ike no ka 'aha Kenekoa e ho'opa'a 'ole i ka koho 'ana i loko o ka nānā 'ana i ka 'āpana i loko o ka 'ekahi mau lā;
- (3) Ke Kūlana Nui e hana i kekahi koho hou mai ka papa inoa o nā mea koho pūnaeweke ke 'ike 'ia e ke 'aha Kenekoa i ka mana'o 'ole; a ma luna o nā lā 'umi.
- (4) 'O ka hana 'ana i ka ho'opa'a inoa a me ka 'ae 'ana e ho'okō 'ia a hiki i ka manawa Kūpono e ho'okumu 'ia ai, a i 'ole, inā 'a'ole hiki, e hana i ka koho 'ana a me ka ho'oponopono 'ana a nā Māka'ika'i Ho'olālā Kuhikuhina ma ka papa inoa o nā mea koho, me ka 'ae 'ole a ke 'aha Kenekoa?"

MĀHELE 3. Ho'opau 'ia ka mana'o kumukānāwai i kāpae 'ia a kiko 'ia me nā kaha. Hou kumukānāwai mea waiwai ua kahaia.

MĀHELE 4. Mana keia hoololi ma ka hooko ana 'atikala XVII, māhele 3, o ke Kumukanawai o ka Moku'āina o Hawaii.

BRIAN TAKESHITA
Kakaulele o ka Hale o na Lunamakaainana

CAROL TANIGUCHI
Kakaulele o ka 'Aha Kenekoa

(10/6, 10/13, 10/20, 10/27)

PAKAAMMO TI NAISINGASING A CONSTITUTIONAL AMENDMENTS ITI KONSTITUSION TI ESTADO TI HAWAII

Kabayatan ti Regular Session ti 2024, Maika-Tallopulo-ket-Dua a Lehislatura, naadaptar ti DUA (2) a wagas a naglaon kadagiti naisingasing a constitutional amendments a maitunos kadagiti kalikagum ti Artikulo XVII, Seksion 3 ti Konstitusion ti Estado ti Hawaii.

H.B. No. 2802, H.D. 1
PANANGISINGASING ITI PANNAKABALIW TI ARTIKULO 1, SEKSION 23, TI KONSTITUSION TI HAWAII MAIPAPAN ITI PANAGKASAR.

PAGBALINEN KUMA A LINTEG TI LEHISLATURA TI ESTADO TI HAWAII:

SEKSION 1. Ti panggep daytoy nga Linteg ket tapno mawaswas ti artikulo I, seksion 23, ti Konstitusion ti Estado ti Hawaii tapno mawaswas ti turay ti lehislatura a mamagtalinaed iti panagasawa dagiti agassawa a saan nga agpada ti kinataona.

SEKSION 2. Nawaswas ti Artikulo I, seksion 23, ti Konstitusion ti Estado ti Hawaii.

["PANAGKASAR

Seksion 23.—Adda bileg ti lehislatura a mamagtalinaed iti panagasawa dagiti agassawa a saan nga agpada ti kinataona."

SEKSION 3. Kastoy ti saludsod a maimaldit iti balota: "Mabaliwan kadi ti konstitusion ti estado tapno mawaswas ti turay ti lehislatura a mamagtalinaed iti panagasawa dagiti agassawa a saan nga agpada ti kinataona?"

SEKSION 4. Naka-bracket ken naugedan ti material ti konstitusion a mawaswas.

SEKSION 5. Agepekto daytoy a pannakabaliw inton matungpal ti artikulo XVII, seksion 3, ti Konstitusion ti Estado ti Hawaii.

S.B. No. 2927, S.D. 1, H.D. 1, C.D. 1
PANANGISINGASING ITI PANANGBALIW ITI ARTIKULO VI, SEKSION 3 TI KONSTITUSION TI HAWAII TAPNO AD-ADDA NGA APAPADA TI PROSESO TI KUMPIRMASION TI SENADO PARA KADAGITI HUDISIAL A PANANGDUTOK.

PAGBALINEN KUMA A LINTEG TI LEHISLATURA TI ESTADO TI HAWAII:

SEKSION 1. Nabaliwan ti Artikulo VI, seksion 3, ti Konstitusion ti Estado ti Hawaii tapno mabasa a kastoy:

"PANANGDUTOK KADAGITI JUSTICE KEN HUES

Seksion 3. Ti gobernador, babaen ti pammalubos ti senado, ket punnuenna ti bakante iti opisina ti chief justice, korte suprema, intermediate a korte ti apela ken circuit courts[.] babaen ti panangdutokna iti maysa a tao manipud iti listaan a saan a nababbaba ngem uppat, ken saan a nasursurok ngem innem[.] a nominado para iti bakante[.] a naidatag iti gobernador babaen iti komisyon ti hudisial a seleksion.

No mapaay ti gobernador a mangaramid iti aniaman a pannakadutok iti uneg ti tallopulo nga aldaw manipud iti pannakaidatag, wenno iti uneg ti sangapulo nga aldaw manipud iti panangilaksid ti senado iti aniaman a napalabas a pannakadutok, maaramid ti pannakadutok babaen iti komisyon ti hudisial a seleksion manipud iti listaan babaen iti pammalubos ti senado. No mapaay ti senado a mangilaksid iti aniaman a pannakadutok iti uneg ti tallo-pulo nga aldaw, [daytoy] ti senado ket maibilang a [naitedna ti pammalubosna] pinalubusanna [ti nasao] dayta a pannakadutok. No ti senado [ket laksidenna] laksidenna ti aniaman a pannakadutok, mangaramid ti gobernador iti sabali a pannakadutok manipud iti listaan iti uneg ti sangapulo nga aldaw. Masurot ti isu met laeng a wagas ti pannakadutok ken pammalubos agingnga a maaramid ti balido a pannakadutok, wenno no mapaay daytoy, ti komisyon ti hudisial a seleksion ket mangaramid ti pannakadutok manipud iti listaan, nga awan ti pammalubos ti senado. Ti chief justice, babaen ti pammalubos ti senado, ket punnuenna ti bakante kadagiti korte ti distrito babaen ti panangdutokna iti maysa a tao manipud iti listaan a saan a nababbaba ngem uppat ken saan a nasursurok ngem innem a nominado para iti bakante a naidatag iti chief justice babaen iti komisyon ti hudisial a seleksion. No mapaay ti gobernador a mangaramid [iti] aniaman a pannakadutok iti uneg ti tallopulo nga aldaw manipud iti pannakaidatag, wenno iti uneg ti sangapulo nga aldaw manipud iti panangilaksid ti senado iti aniaman a napalabas a pannakadutok, maaramid ti pannakadutok

babaen ti komisyon ti hudisial a seleksion manipud iti listaan babaen iti pammalubos ti senado. [Mangangay-ti senado-iti public-hearing-ken-mabutosan-ti-tunggal-pannakadutok-iti-uneg-ti-tallopulo-nga-aldaw-manipud-iti-aniaman-a-pannakadutok.] No mapaay ti senado a [mangaramid, maisubli ti nominasion iti komisyon ken mangaramid ti komisyon iti pannakadutok manipud iti listaan nga awan ti pammalubos ti senado.] mangilaksid iti aniaman a pannakadutok iti uneg ti tallopulo nga aldaw, maibilang nga immanamong ti senado iti dayta a pannakadutok. No ilaksid ti senado ti aniaman a pannakadutok, mangaramid ti chief justice iti sabali a pannakadutok manipud iti listaan iti uneg ti sangapulo nga aldaw. Masurot ti isu met laeng a wagas ti pannakadutok ken pammalubos agingnga a maaramid ti balido a pannakadutok, wenno no mapaay daytoy, ti komisyon ti hudisial a seleksion ket mangaramid ti pannakadutok manipud iti listaan, nga awan ti pammalubos ti senado. Mangdutok ti chief justice kadagiti per diem a hues ti korte ti distrito kas ituyang ti linteg.

Ipalgak ti komisyon iti hudisial a seleksion iti publiko ti listaan dagiti nominado para iti tunggal bakante a maigiddan iti pannakaidatag ti tunggal listaan iti gobernador wenno ti chief justice, kas mayaplikar.

DAGITI KUALIPIKASION PARA ITI PANNAKADUTOK

Masapul a dagiti hues ken judge ket agnaaed ken umili ti Estado ken ti Estados Unidos, ken lisensiado nga agsanay iti linteg babaen ti korte suprema. Ti justice ti korte suprema, [maysa] hues ti intermediate a korte ti apela ken [a] hues ti circuit court ket nalisensiaan iti kasta iti las-ud ti saan a nababbaba ngem sangapulo a tawen sakbay ti nominasion. Ti maysa a hues ti korte ti distrito ket masapul a lisensiado iti kasta iti las-ud ti saan a nababbaba ngem lima a tawen sakbay ti nominasion.

Awan ti justice wenno hues ti, bayat ti termino ti panagtakem, ti makipaset iti panagsanay iti linteg, wenno agtaray wenno agakem iti aniaman a sabali a pagtakeman wenno posision a paggundawayan iti babaen ti Estados Unidos, ti Estado wenno dagiti napolitikaan a subdibisionna.

KAPAUT; PANAGRETIRO

Sangapulo a tawen ti termino ti panagtakem dagiti hues ken judge ti korte suprema, intermediate a korte ti apela ken dagiti circuit court. Dagiti jugge dagiti korte ti distrito ket agtakemda kadagiti panawen kas ituyang ti linteg. Saan a nababbaba ngem innem a bulan [sakbay ti] sakbay ti panagleppas ti panagtakem ti maysa a hues wenno judge, tunggal hues ken judge ket apetision iti komisyon ti hudisial a seleksion tapno agtalinaed iti panagtakem wenno ipakaammona iti komisyon ti panggep nga agretiro. No ikeddeng ti komisyon ti hudisial a seleksion a ti justice wenno hues ket rumbeng nga agtalinaed iti pagtakeman, pabaroen ti komisyon ti termino ti panagtakem ti hues wenno judge para iti tiempo nga intuyang daytoy a seksion wenno babaen iti linteg.

Dagiti justice ken hues ket agretiro apaman a dumanonda iti tawen a pitopulo. Maibilangda iti aniaman a linteg ti panagretiro iti Estado."

SEKSION 2. Kastoy ti saludsod a maimaldit iti balota:

"Mabaliwan kadi ti Konstitusion ti Estado ti Hawaii tapno agbalin ti pannakadutok ken proseso ti pannakapasingked para kadagiti hues ti korte ti distrito a kas iti pannakadutok ken proseso a pannakapasingked para kadagiti hues ti korte suprema ken intermediate a korte ti apela ken circuit court, nga agkasapulan iti:

- (1) Ti Komisyon ti Hudisial a Seleksion (Judicial Selection Commission) a mangidatag iti Chief Justice iti listaan a saan a nababbaba ngem uppat ken saan a nasursurok ngem innem a nominado para iti bakante;
- (2) Maysa a dinutukan ti korte ti distrito nga automatiko a maibilang a nadutokan no mapaay ti Senado a mangilaksid iti pannakadutok iti uneg ti tallopulo nga aldaw manipud pannakaawat iti pakaammo ti pannakadutok;
- (3) Ti Chief Justice a mangaramid ti sabali a pannakadutok manipud iti listaan dagiti nominado iti korte ti distrito iti uneg ti sangapulo nga aldaw no ilaksid ti Senado ti maysa a pannakadutok; ken
- (4) Ti wagas a pannakadutok ken pammalubos a masurot agingnga a maaramid ti balido a pannakadutok, wenno no mapaay daytoy, ti Komisyon ti Hudisial a Seleksion nga aramidenna ti pannakadutok manipud iti listaan dagiti nominado, nga awan ti pammalubos ti Senado?"

SEKSION 3. Naka-bracket ken naugedan ti material ti konstitusion a mawaswas. Na-underscore ti baro a material ti konstitusion.

SEKSION 4. Agepekto daytoy a pannakabaliw inton matungpal ti artikulo XVII, seksion 3, ti Konstitusion ti Estado ti Hawaii.

BRIAN TAKESHITA
Clerk ti Kamara de Representante

CAROL TANIGUCHI
Clerk ti Senado

(10/6, 10/13, 10/20, 10/27)

PAUNAWA NG IMINUNGKAHING PAG-AMYENDA SA KONSTITUSYON SA KONSTITUSYON NG ESTADO NG HAWAII

Sa Regular na Sesyong ng 2024, Ikatatumpu't Dalawang Lehislatura, DALAWANG (2) panukala na naglalaman ng mga iminungkahing pag-amyenda sa Konstitusyon ang pinagtibay alinsunod sa mga kinakailangan ng Artikulo XVII, Seksyon 3 ng Konstitusyon ng Estado ng Hawaii.

H.B. No. 2802, H.D. 1
NAGMUMUNGKAHI NG PAG-AMYENDA SA ARTIKULO 1, SEKSION 23, NG KONSTITUSYON NG HAWAII NA NAUUGNAY SA KASAL.

MAISABATAS NG LEHISLATURA NG ESTADO NG HAWAII:

SEKSYON 1. Ang layunin ng Batas na ito ay ipawalang-bisa ang artikulo I, seksyon 23, ng Konstitusyon ng Estado ng Hawaii upang ipawalang-bisa ang awtoridad ng lehislatura na isantabi ang kasal sa mga magkaparehang may magkaibang kasarian.

SEKSYON 2. Ang Artikulo I, seksyon 23, ng Konstitusyon ng Estado ng Hawaii ay ipinawalang-bisa.

["KASAL

Seksyon 23.—Ang lehislatura ay dapat magkaroon ng kapangyarihan na isantabi ang kasal sa mga magkaparehang may magkaibang kasarian."

SEKSYON 3. Ang tanong na ipi-print sa balota ay ang mga sumusunod:

"Dapat bang amyendahan ang konstitusyon ng estado upang ipawalang-bisa ang awtoridad ng lehislatura na isantabi ang kasal sa mga magkaparehang may magkaibang kasarian?"

SEKSYON 4. Ang materyal ng konstitusyonal na ipapawalang-bisa ay naka-bracket at binura.

SEKSYON 5. Ang pag-amyenda na ito ay magkakabisa sa pagsunod sa artikulo XVII, seksyon 3, ng Konstitusyon ng Estado ng Hawaii.

S.B. No. 2927, S.D. 1, H.D. 1, C.D. 1
NAGMUMUNGKAHI NG PAG-AMYENDA SA ARTIKULO VI, SEKSION 3 NG KONSTITUSYON NG HAWAII

UPANG GAWING MAS PARE-PAREHO ANG PROSESO NG PAGKUMPIRMA NG SENADO PARA SA MGA PAGHIRANG NG HUDISYAL.

MAISABATAS NG LEHISLATURA NG ESTADO NG HAWAII:

SEKSYON 1. Ang Artikulo VI, seksyon 3, ng Konstitusyon ng Estado ng Hawaii ay inamyendahan upang mabasa gaya ng sumusunod:

"PAGHIRANG NG MGA MAHISTRADO AT MGA HUKOM

Seksyon 3. Ang gobernador, na may pahintulot ng senado, ay dapat punan ang isang bakante sa opisina ng punong mahistrado, pinakamataas na hukuman, nakapagitan na hukuman ng apela at mga circuit court[.] sa pamamagitan ng paghirang ng isang tao mula sa isang listahan ng hindi bababa sa apat, at hindi hihigit sa anim na[.] nominado para sa bakante[.] na iniharap sa gobernador ng komisyon sa pagpili ng hudikatura.

Kung mabigo ang gobernador na gumawa ng anumang paghirang sa loob ng tatlung araw ng pagtatanghal, o sa loob ng sampung araw ng pagtanggap ng senado sa anumang nakaraang paghirang, ang paghirang ay dapat gawin ng komisyon sa pagpili ng hudikatura mula sa listahan na may pahintulot ng senado. Kung mabigo ang senado na tanggihan ang anumang paghirang sa loob ng tatlung araw nito, [ito] ang senado ay ituturing na [ibinigay-ang-pahintulot-nito] nagpahintulot sa [gayong] paghirang. Kung tatanggihan ng senado [ay tatanggihan] ang anumang paghirang, ang gobernador ay gagawa ng isa pang paghirang mula sa listahan sa loob ng sampung araw nito. Ang parehong paraan ng paghirang at pagpapahintulot ay dapat sundin hanggang sa magawa ang isang wastong paghirang, o kung hindi ito nagawa, ang komisyon sa pagpili ng hudikatura ay dapat gumawa ng paghirang mula sa listahan, nang walang pahintulot ng senado.

Ang punong mahistrado, na may pahintulot ng senado, ay pupunan ang isang bakante sa mga korte ng distrito sa pamamagitan ng paghirang ng isang tao mula sa isang listahan ng hindi bababa sa apat at hindi hihigit sa anim na nominado para sa bakante na iniharap sa punong mahistrado ng komisyon sa pagpili ng hudikatura. Kung mabigo ang punong mahistrado na gumawa ng [ang] anumang paghirang sa loob ng tatlung araw ng pagtatanghal, o sa loob ng sampung araw ng pagtanggap ng senado sa anumang nakaraang paghirang, ang paghirang ay dapat gawin ng komisyon sa pagpili ng hudikatura mula sa listahan na may pahintulot ng senado. [Ang senado ay dapat magsagawa ng pampublikong pagdinig at bumoto sa bawat paghirang sa loob ng tatlung araw ng anumang paghirang.] Kung ang senado ay nabigo na [gawin-ito, ang nominasyon ay ibabalik sa komisyon at ang komisyon ay dapat magsawa ng paghirang mula sa listahan nang walang pahintulot ng senado.] tanggihan ang anumang paghirang sa loob ng tatlung araw nito, ang senado ay dapat ituring na pumayag sa paghirang na iyon. Kung tatanggihan ng senado ang anumang paghirang, ang punong mahistrado ay gagawa ng isa pang paghirang mula sa listahan sa loob ng sampung araw nito. Ang parehong paraan ng paghirang at pagpapahintulot ay dapat sundin hanggang sa magawa ang isang wastong paghirang, o kung hindi ito nagawa, ang komisyon sa pagpili ng hudikatura ay dapat gumawa ng paghirang mula sa listahan, nang walang pahintulot ng senado. Ang punong mahistrado ay dapat humirang ng mga hukom sa hukuman ng distrito ayon sa itinatahdana ng batas.

Ang komisyon sa pagpili ng hudikatura ay dapat isiwalat sa publiko ang listahan ng mga nominado para sa bawat bakante kasabay ng pagtatanghal ng bawat listahan sa gobernador o sa punong mahistrado, kung naaangkop.

MGA KWALIPIKASYON PARA SA PAGHIRANG

Ang mga mahistrado at mga hukom ay dapat na mga residente at mamamayan ng Estado at ng United States, at may lisensyang magsagawa ng batas ng pinakamataas na hukuman. Ang isang mahistrado ng pinakamataas na hukuman, [a] hukom ng nakapagitan na hukuman ng apela at [a] hukom ng circuit court ay dapat na lisensiyado nang hindi bababa sa sampung taon bago ang nominasyon. Ang isang hukom ng korte ng distrito ay dapat na lisensiyado nang hindi bababa sa limang taon bago ang nominasyon.

Walang mahistrado o hukom ang dapat, sa panahon ng panunungkulan, makisali sa pagsasanay ng batas, o tumakbo para o humawak ng anumang iba pang katungkulan o posisyon ng kalamangan sa ilalim ng United States, Estado o mga politikal na subdibisyon nito.

PANUNUNGKULAN; PAGRETIRO

Ang termino ng panunungkulan ng mga mahistrado at mga hukom ng pinakamataas na hukuman, nakapagitan na hukuman ng apela at circuit court ay dapat sampung taon. Ang mga hukom ng mga korte ng distrito ay dapat manungkulan sa mga panahong itinatahdana ng batas. Hindi bababa sa anim na buwan [bage] bage matapos ang termino ng panunungkulan ng isang mahistrado o hukom, ang bawat mahistrado at hukom ay dapat magpetisyon sa komisyon sa pagpili ng hudikatura para mapanatili sa katungkulan o dapat ipaalam sa komisyon ang isang intensyon na magretiro. Kung ang komisyon sa pagpili ng hudikatura ay nagpasiya na ang mahistrado o hukom ay dapat manatili sa katungkulan, ang komisyon ay dapat mag-renew ng termino ng panunungkulan ng mahistrado o hukom para sa panahong itinakda ng seksyong ito o ng batas.

Ang mga mahistrado at hukom ay dapat magretiro kapag naabot ang edad na pitumpung taon. Dapat silang isama sa anumang batas sa pagreretiro ng Estado."

SEKSYON 2. Ang tanong na ipi-print sa balota ay ang mga sumusunod:

"Dapat bang amyendahan ang Konstitusyon ng Estado ng Hawaii upang gawin ang proseso ng paghirang at pagkumpirma para sa mga hukom ng korte ng distrito na kapareho ng proseso ng paghirang at pagkumpirma para sa mga mahistrado ng pinakamataas na hukuman at nakapagitan na hukuman ng mga apela at mga hukom ng circuit court, na mag-aatas na:

- (1) Ang Komisyon sa Pagpili ng Hudikatura ay maghaharap sa Punong Mahistrado ng isang listahan ng hindi bababa sa apat at hindi hihigit sa anim na nominado para sa mga bakante;
- (2) Ang hinirang ng korte ng distrito ay awtomatikong ituturing na hinirang kung nabigo ang Senado na tanggihan ang paghirang sa loob ng tatlung araw pagkatapos matanggap ang paunawa sa paghirang;
- (3) Ang Punong Mahistrado ay gagawa ng panibagong paghirang mula sa listahan ng mga nominado sa korte ng distrito sa loob ng sampung araw kung tatanggihan ng Senado ang isang paghirang; at
- (4) Ang pamamaraan ng paghirang at pagpayagay dapat sundin hanggang sa magawa ang isang wastong paghirang, o kung hindi ito nagawa, ang Komisyon sa Pagpili ng Hudikatura ay gagawa ng paghirang mula sa listahan ng mga nominado, nang walang pahintulot ng Senado?"

SEKSYON 3. Ang materyal ng konstitusyonal na ipapawalang-bisa ay naka-bracket at binura.

SEKSYON 4. Ang pag-amyenda na ito ay magkakabisa sa pagsunod sa artikulo XVII, seksyon 3, ng Konstitusyon ng Estado ng Hawaii.

BRIAN TAKESHITA
Klerk ng Kapulungan ng mga Kinatawan

CAROL TANIGUCHI
Klerk ng Senado

(10/6, 10/13, 10/20, 10/27)
